

Arkivsaksnr.: 2018/4165
Dokumentdato: 10.10.2022

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
96/22

Møtedato:
27.10.2022

Ny organisasjonsmodell for Khrono

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- Styresak 82/18 [Fullmakt til å forhandle om eierskap i nasjonal universitetsavis](#)
- Styresak 122/18 [Etablering av nasjonal universitetsavis og reorganisering av På Høyden](#)
- Styresak 9/20 [Tilbakeføring av På Høyden](#)

Saken gjelder:

I 2019 inngikk ni UH- institusjoner en samarbeidsavtale om felles utvikling av Khrono som en uavhengig nasjonal nettavis for høyere utdanning og forskning.

Ifølge avtalen skal partene innenfor avtaleperioden utrede fremtidig organisasjons- og finansieringsmodell for Khrono. Målsettingen er at Khrono skal etableres som en selvstendig enhet, fristilt fra de finansierende eierinstitusjonene. Det fremgår videre av at modellen skal sikre «reell uavhengighet for Khrono, mer likeverdighet mellom partene og være åpen og inkluderende for flere aktører».

I denne saken gis en status for dette arbeidet.

Forslag til vedtak:

Styret gir universitetsdirektøren fullmakt til å sluttforhandle en avtale om å opprette Khrono som en medlemsforening, basert på de forutsetninger som fremkommer i saken. Fremforhandlet avtale og vedtekter forelegges styret for endelig godkjenning.

Robert Rastad
universitetsdirektør

10.10.2022/Steinar Vestad

Vedlegg: Saksframstilling:

Saksframstilling

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
96/22

Møtedato:
27.10.2022

Arkivsaksnr.:
2018/4165

Ny organisasjonsmodell for Khrono

Bakgrunn

Khrono er en redaksjonelt uavhengig avis med nyheter og debatt fra og om høyere utdanning og forskning. Khrono ble lansert i april 2013 og er eid av OsloMet.

I januar 2019 inngikk ni UH-institusjoner en samarbeidsavtale om felles utvikling av Khrono som en uavhengig nasjonal nettavis for høyere utdanning og forskning¹. Samtidig ble det fastsatt regler for hvordan partene skal samarbeide om driften av Khrono i avtaleperioden. Det ble blant annet opprettet et eget samarbeidsorgan («Eiermøtet») bestående av én representant for hver av institusjonene som signerte samarbeidsavtalen.

Ved inngåelse av en avtale om nasjonal universitetsavis ble det samtidig etablert en nasjonal redaksjon med et tyngdepunkt i Bergen. Denne redaksjonen skulle levere innhold både til en nasjonal plattform og en lokal På Høyden-plattform for ansatte og studenter ved UiB. (På høyden plattformen ble senere tilbakeført UiB)

Ansatte ved redaksjonen i Bergen ble ansatt ved Universitetet i Bergen, mens ansatte i redaksjonen i Oslo fortsatt var ansatt ved OsloMet. Sekretariatsfunksjoner knyttet til Khronos styre samt den administrative økonomistyringen ble lagt til UiB.

Ifølge avtalens § 8 skal partene innenfor avtaleperioden utrede fremtidig organisasjons- og finansieringsmodell for Khrono. Formålet var at Khrono skulle etableres som en selvstendig enhet, fristilt fra de finansierende eierinstitusjonene. Det fremgår videre av samme bestemmelse at modellen skal sikre «reell uavhengighet for Khrono, mer likeverdighet mellom partene og være åpen og inkluderende for flere aktører».

I samsvar med samarbeidsavtalen ble det nedsatt en arbeidsgruppe som skulle vurdere fremtidig organisasjonsmodell for Khrono. Arbeidsgruppen leverte sin innstilling i oktober 2021.

Arbeidsgruppens vurdering var at den beste løsningen for å sikre Khrono en reell redaksjonell uavhengighet ligger i en organisering som eget rettssubjekt og anbefalte medlemsforening som den foretrukne modell. Arbeidsgruppen la samtidig vekt på de uheldige konsekvensene av at dagens løsning innebærer at Khronos redaksjon er ansatt ved flere institusjoner (UiB og OsloMet).

Khronos styre tilsluttet seg forslaget om å etablere Khrono som forening høsten 2021. Det samme gjorde eiermøtet i sitt møte 12. januar 2022. Samtidig ble det besluttet å starte en prosess med videre utredning av foreningsmodellen, med sikte på å kunne iverksette ny organisasjonsmodell for Khrono fra 1. januar 2023.

¹ Etter 2019 har ytterligere to institusjoner trådt inn i avtalen.

I samsvar med dette er det utarbeidet utredninger av overordnede spørsmål for etablering av Khrono som forening. I det følgende gis en status for dette arbeidet.

Krav til forpliktende samarbeid

Krav til statlige universiteters og høyskolars forpliktende samarbeid ved etablering og deltakelse i Khrono som forening følger av universitets- og høyskoleloven § 12-4 og reglement fra Kunnskapsdepartementet («KD»).

En oppsummering av krav og hvordan disse skal løses i en foreningsmodell er gitt i tabell 1.

Tabell 1. Krav til forpliktende samarbeid.

Krav i uhl. § 12-4 og KDs reglement	Forslag til løsning
Krav til faglig interesse, samfunnsnytte og involvering av interne fagmiljøer i resultatkrav som følges opp av UH-institusjonen	Oppfylles i årlig medlemsavtale mellom UH-institusjonen og Khrono.
Krav til at samarbeidet ikke begrenser UH-institusjonens faglige selvstendighet eller medfører utskillelse av kjerneoppgaver	Anses som uproblematisk. Ikke behov for tiltak.
Krav til at samarbeidet forvaltes slik at det ivaretar UH-institusjonens økonomiske interesser.	Oppfylles gjennom samarbeidsavtale mellom UH-institusjonene, Khronos vedtekter, årlig medlemsavtale og årsrapportering til KD
Forbud mot subsidiering av Khrono. <ul style="list-style-type: none"> • Khrono må dekke alle kostnader til markedspris. • Kontingentens størrelse må kunne la seg forsvare for UH-institusjonen, holdt opp mot de fordeler som institusjonen oppnår - krav til balanse mellom ytelser og motytelser ut fra markedsmessige prinsipper. 	Oppfylles gjennom samarbeidsavtale mellom UH-institusjonene (finansieringsordningen), medlemsavtale og Khronos vedtekter (innflytelse i form av representasjon og stemmereglere).
Krav til samarbeidsavtale mellom UH-institusjonen og Khrono.	Oppfylles gjennom samarbeidsavtale mellom UH-institusjonene og medlemsavtale
Krav til styreforankring og at samarbeidet understøtter UH-institusjonens strategier.	Vurderes av den enkelt institusjon.
Krav til årlig vurdering og rapportering til KD for UH-institusjonen.	Vurderes av den enkelte institusjon

Ansattes rettigheter

En omorganisering av Khrono til egen juridisk enhet vil innebære at det foreligger en virksomhetsoverdragelse. Det er i den forbindelse utarbeidet et notat om ansattes rettigheter ved virksomhetsoverdragelse fra UiB og OsloMet til Khrono som forening.

Overordnet reguleres overføring av lønns- og arbeidsvilkår ved virksomhetsoverdragelse av arbeidsmiljøloven § 16-2. Bestemmelsen innebærer oppsummert følgende:

- Individuelle rettigheter videreføres ved virksomhetsoverdragelse. For det første omfatter dette rettigheter som følger av den individuelle arbeidsavtalen. Når det gjelder lovbaserte rettigheter som gjelder for overdragende virksomhet, men ikke for ervervende virksomhet, er det i rettspraksis lagt til grunn at statsansattes oppsigelsesfrister nevnt i arbeidsavtale overføres ved virksomhetsoverdragelse. Administrative goder som følger av personalhåndbok og interne retningslinjer vil som et utgangspunkt ikke være rettigheter som overføres ved virksomhetsoverdragelse.
- For rettigheter som følger av tariffavtale kan Khrono som ervervende virksomhet reservere seg mot å bli bundet.
- Spørsmål om overføring av kollektive pensjonsordninger, som de ansattes medlemskap i SPK, må avklares gjennom skriftlig dialog med Statens pensjonskasse.
- De ansatte har reservasjons- og valgrett ved virksomhetsoverdragelse fra statlig til privat sektor. For ansatte som omfattes av virksomhetsoverdragelsen vil disse kunne velge om man vil reservere seg mot overdragelse eller om man vil utøve slik valgrett.
- Ved eventuelt opphør av eller nedbemanning i Khrono som forening vil Khrono som utgangspunkt ikke vil kunne tilby reansettelse ved oppsigelse gitt av Khrono, jf. plikten til ekstern utlysning i statsansatteloven § 4. En eventuell rett til tilbakeføring må i så fall følge av særskilt avtalegrunnlag. Det er i utkastet til samarbeidsavtale mellom samarbeidende institusjoner inntatt en klausul som et stykke på vei ivaretar dette.
- Dersom samarbeidende institusjoner går for å etablere Khrono som forening må arbeidsmiljølovens krav til informasjon og drøfting med tillitsvalgte og informasjon til ansatte etterleves.

Et sentralt punkt har vært ansattes muligheter til fortsatt medlemskap i Statens pensjonskasse. I brev av 4. juli 2022 stadfester Arbeids- og inkluderingsdepartementet, med hjemmel i lov om Statens pensjonskasse § 5 andre ledd, at Khrono kan fortsette sitt medlemskap etter etablering som forening.

Økonomi

Khronos budsjett for 2022 utgjør vel 17 mill. kroner bidrag fra eierne. Av dette kommer om lag 72% fra UiB/OsloMet. Samtidig ligger det i avtalen fra januar 2019 at disse institusjonene har større innflytelse enn andre institusjoner, blant annet gjennom etablering av redaksjoner i Oslo/Bergen og bestemmelse om plassering av redaktør/ styreleder, samt at det ved votering i eiermøte «*gis institusjonene som er med et forholdsmessig antall stemmer basert på årlig bidrag, omregnet i kroner.*»

I arbeidet med etablering av forening skal det også utarbeides en ny finansieringsmodell for avisen. Målsettingen er en modell/ medlemskontingent som til en viss grad utjevner dagens forskjeller i bidrag mellom institusjonene. Samtidig er det ønskelig å være inviterende med hensyn til å få flere institusjoner inn som medlemmer i foreningen. Dette vil redusere UiBs bidrag fordi flere institusjoner kommer til som bidragsytere i avisen.

Det forutsettes at etableringen av Khrono som forening ikke vil øke UiBs økonomiske bidrag til avisen.

Dialog med Kunnskapsdepartementet

Utgangspunktet i KDs retningslinjer framstår aksjeselskap som den mest foretrukne selskapsformen dersom institusjonene ønsker å organisere aktivitet i egne rettssubjekter. I brev 13. mai 2022 fra KD til OsloMet legges det likevel til grunn at Khrono prinsipielt kan etableres som forening, men at en virksomhetsoverdragelse fra UiB og OsloMet til Khrono som forening krever godkjenning fra Stortinget, da departementet ikke har tilstrekkelig

fullmakt et til å godkjenne en slik overdragelse. Som følge av dette vil en virksomhetsoverdragelse i praksis tidligst kunne skje med virkning fra 1. januar 2024, forutsatt KDs og Stortingets godkjenning.

I dialogen med KD er det også vurdert hvorvidt det etter hovedavtalen i staten § 11 er et krav om inngåelse av sentral omstillingsavtale mellom KD og hovedsammenslutningene ved virksomhetsoverdragelse fra UiB og OsloMet til Khrono som forening. Etter OsloMets oppfatning gjelder det ikke et slikt tariffrettslig krav ved virksomhetsoverdragelse mellom ulike tariffområder, som i dette tilfellet vil være fra staten til privat sektor. I brev 13. mai 2022 fra KD til OsloMet har KD ikke reist innvendinger til OsloMets forståelse av regelverket.

Høsten 2022 vil er det planlagt et nytt møte med KD for avklaringer av forutsetninger og retningslinjer for etableringen.

Videre arbeid

Endelig etablering forutsetter at institusjonene slutter seg til beslutningen. Det forutsettes også at etableringen får sin tilslutning i Kunnskapsdepartementet og vedtas i Stortinget.

Basert på de utredninger som er utarbeidet og dialogen med departementer og Statens pensjonskasse er følgende framdriftsplan utarbeidet:

- Høst 2022: Den enkelte institusjon beslutter å medvirke til stiftelse av Khrono som forening og slutte seg til eiermøtets omforente forslag til forpliktende samarbeid. I tillegg må OsloMet og beslutte at det skal gjennomføres en omstilling i form av virksomhetsoverdragelse fra UiB og OsloMet til Khrono som forening.
- Våren 2023: Anmodning fra UiB og OsloMet til KD om godkjenning til virksomhetsoverdragelse til Khrono som forening.
- Høst 2022-Høst 2023:
 - Stiftelse, etablering og registrering av Khrono som forening, samt inngåelse av medlemsavtaler mellom Khrono og den enkelte institusjon.
 - Drøfting av virksomhetsoverdragelse i IDF og AMU, samt individuell utvelgelse og orientering av berørte ansatte
- Høst 2023: Stortingets tilslutning til virksomhetsoverdragelse fra UiB og OsloMet til Khrono som forening.
- 1. januar 2024: Virksomhetsoverdragelse fra UiB og OsloMet til Khrono som forening
- Etterarbeid i Khrono: Reservasjon mot overføring av tariffavtale, forhandling av ny tariffavtale, etablering av pensjonsordning i bl.a. SPK mv.

Universitetsdirektørens merknader

Universitetene har et særlig samfunnsansvar for å legge til rette for fri meningsutveksling og debatt. UiB har sammen med OsloMet tatt en førende rolle i arbeidet med å etablere en nasjonal universitetsavis.

I samarbeidsavtalen påtok institusjonene seg finansieringsforpliktelser og en felles forpliktelse om å etablere Khrono som en egen juridisk enhet. I den forbindelse foreligger det nå utredninger som anbefaler at Khrono organiseres som egen forening. Både Khronos styre og avisens eiermøte har gitt sin tilslutning til denne beslutningen.

Etter universitetsdirektørens oppfatning vil en foreningsmodell løse flere av utfordringene knyttet til dagens organisering. Dette gjelder utfordringer knyttet til at ansatte nå er tilsatt ved to ulike institusjoner og det gjelder forhold knyttet til avisens redaksjonelle frihet.

Samtidig er det i UiBs interesse, sammen med OsloMet, å være inviterende med hensyn til å få flere institusjoner inn som medlemmer i foreningen. Ett suksesskriterium vil derfor være at UiBs bidrag blir redusert fordi flere institusjoner kommer til som bidragsytere i avisen.

Det forutsettes at en omorganisering ikke fører til at UiBs økonomiske bidrag må økes. Forutsatt styrets godkjenning av denne saken, vil styret få seg fremlagt endelig forslag til fremforhandlet avtale og vedtekter når det foreligger.

10.10.2022/Steinar Vestad